SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C No. 34. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 20, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го ЛЮТОГО 1993. Ч. 34. РІК C.

Українському Народному Союзові — 99

1894 „СОВЕРШИШАСЯ" 1993

БАТЬКО-УНСОЮЗ

Теодосій Талпаш
1-ий головний предсідник УНС

Український Народний Союз врятував українську душу в нашім народі. Не дав її вирвати ворогам і темноті. А врятувавши її, заставив її ще працювати і собою жертвувати для великої ідеї визволення Рідного Краю з неволі. І за це названо УНСоюз уже давно — Батьком. Не зроблено цього штучно, під примусом, наслідком якоїсь агітації чи якоїсь ухвали. Ця назва постала так природно, як природно родиться у нас народна пісня. У старім краю стала таким способом „Просвіта" — Матір'ю. А тут за подібні заслуги для нашого народу став УН-Союз — Батьком. І в Рідним Краю є багато інших заслужених інституцій. Але одна тільки з них дістала той пошанівок, що стала „Матір'ю" українського організованого життя. Так є і з Українським Народним Союзом. І тут, в Америці, маємо інші заслужені організації. Та УНСоюз займає щодо заслуг цілком окреме місце хоч би тому, що він перший вніс у наше народне життя — Українську Ідею, Ту саму, якій так вірно й досі служить.

(Із статті ред. **Л. Мишуги** у „Свободі" 21-го лютого 1939 р.)

Дня 22-го лютого 1894 р., того самого дня, в якому вся Америка обходить річницю уродин славного Вашингтона, неустрашимого борця за волю і права людства, о дев'ятій годині ранку зійшлися українські (в оригіналі: руські) священики, делегати українських братств і патріоти-українці з усіх сторін до української церкви в Шамокіні, Па., благати Господа Бога, щоб допоміг щасливо почати таке важливе діло, діло заснування Українського Народного Союзу.

Хто міг би сподіватися пару років тому, що українець, який втік з обіймів біди і нужди, з невільничого гніту, — розвине так скоро віками придавлену силу українського духа! Хто б гадав, що під полатаною сірячиною або гунькою криється благородна душа, спосібна до всього доброго, гарного і корисного, якщо вона звільниться з кайданів гніту і рабства!

А тепер, дорогі браття, як уже зібралося нас дуже велике число і як заложено Союз, вступайте до нього громадно, бо це тільки для Вашого добра і на Вашу користь. Ви, яких досі оплакувала Україна-мати, як пропавших, дайте про себе знати світові, що Ви живете і що тут, в Америці, українське народне життя б'є живою струєю. Важливий крок вже зроблено. Український Народний Союз уже засновано, український нарід воскрес із мертвих в Америці...

(„Свобода", 1-го березня 1894 року. Уривки з повідомлення про основуючі збори Українського Народного Союзу.)

ГИМН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Слова Степана МУСІЙЧУКА

Ликуй, Вкраїно, стороно кохана!
Привіт Тобі з-за моря шлемо свій,
Ликуй, Заморська Вітчино прибрана,
Що прийняла нас за своїх дітей!

Ми стануди під Зоряним прапором
І об'єднались всі, як один муж,
Під Вашінгтона з'єднані прапором
В наш Український Народний Союз.

Наш синьо-жовтий стяг національний —
Це стяг Союзу, знам'я Свободи,
Під ним покров свій має рід наш славний,
Під ним єднались прадіди й діди.

Союз, мов сонце, з темноти нас вивів,
В його рядах старий і молодий.
Доки цвістиме Вашінгтон і Київ,
Батько-Союз не згине дорогий!

У цьому будинку під ч. 83 на вул. Гренд у Джерзі Ситі, Н.Дж., від 1911 року розміщувався Український Народний Союз, редакція та друкарня „Свободи".

Нинішній 15-поверховий будинок УНС на вул. 30 Монтгомері у Джерзі Ситі, Н. Дж.

СТРАЙК У КИЄВІ ВИЗНАНО НЕЗАКОННИМ

Київ (УНІАР). — У зв'язку з припиненням роботи деякими підприємствами міського транспорту, представник Президента у столиці України Іван Салій підписав розпорядження.

У документі, зокрема, сказано, що страйк розпочато без попередження та належного юридичного оформлення. Іван Салій розпорядився створити відповідну комісію, наказав штабові цивільної оборони організувати перевезення пасажирів, представникам Президента у районах спільно з цивільною обороною та автоінспекцією залучити до перевезення всі види транспорту організацій, підприємств та установ, включно з транспортом комерційних структур, департаменту енергетики, транспорту і зв'язку. Доручено доповісти ролю посадових осіб транспортних підприємств у підготовці страйку та подати пропозиції щодо притягнення їх до відповідальности. У разі продовження страйку звернутися до Президента та Уряду з клопотанням про тимчасове використання автотранспорту військових частин тощо.

Представник Президента у Києві І. Салій, крім того, визнав недійсними усі зобов'язання міського виконавчого комітету та державної адміністрації перед транспортниками „у зв'язку з грубим порушенням ними чинного законодавства і економічними збитками, завданими містові зривом транспортного обслуговування населення".

Тим часом на пресовій конференції у Генеральній Прокуратурі України, начальник відділу нагляду за дотриманням законів на транспорті Василь Попов повідомив, базуючись на проведених перевірках минулого року, що на транспорті виявлено майже 5,500 порушень законодавства. На цій же конференції порушувалося питання про страйк транспортників Києва. Було висловлено думку, що має бути проведена перевірка адміністрації страйкуючих транспортних парків. Страйк необхідно визнати антизаконним, а його організаторів притягнути до судової відповідальности.

Крім цього, Народний Рух України оприлюднив заяву, в якій засуджується страйк транспортників Києва, як „антидержавну спробу паралізувати функціонування багатомільйонового міста у важку для України зимову пору". Рух відмежовується від організаторів страйку і звертається до Київської державної адміністрації з проханням утримуватися від зведення порахунків із ошуканими водіями. „Треба покарати справжніх організаторів страйку", — говориться у заяві НРУ. Рух закликає трудівників-транспортників „не піддаватися на провокації підбурювачів, відмежуватися від тих, кому байдужа доля держави і народу, поновити роботу громадського транспорту столиці". Заяву підписав В'ячеслав Чорновіл.

Перебування делегації Всесвітньої Ради Церков в Україні

Київ (УНІАР). — „Україна забагато бажає, вимагаючи автокефалію церкви", — заявив на пресовій конференції, присвяченій підсумкам перебування в Україні делегації Всесвітньої Ради Церков та Комітету Европейських Церков, голова делегації Екзарх Константинопольського Патріярха у Франції Митрополит Єремій. Делегація Всесвітньої Ради Церков перебуває в Україні від 9-го лютого. Її мета — вивчення релігійної ситуації у різних регіонах України: Києві, Чернігові, Луцьку, Рівному, Володимир-Волинському та Корці. Митрополит Єремій на пресовій конференції відзначив, що в Україні нестабільна релігійна ситуація, але висловив надію, що православні таки дійдуть згоди.

ПІДСУМКИ ВИБОРІВ ДО КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ

Київ (УНІАР). — Голова лічильної комісії Верховної Ради Василь Козаренко повідомив про підсумки виборів до Конституційного Суду України. На заступників голови КС кандидували, але не були обрані:

— Завідуючий юридичним відділом Кабінету Міністрів України Микола Селівон — 183 голоси;

— народний депутат Володимир Сметанін — 62 голоси;

— перший заступник голови комісії Президента України з політико-правових питань, колишній кандидат на міністра юстиції Володимир Кампо — 79 голосів;

— завідуючий катедрою Київського університету Микола Козюбра — 125 голосів.

Обрані за голосуванням:

— заступник голови комісії з питань державного суверенітету Альберт Корнєєв — 233 голоси;

— завідуючий катедрою правосуддя юридичного факультету Київського університету Михайло Михеєнко — 241 голос;

— заступник директора з наукової роботи Інституту держави і права Академії Наук України Генадій Мурашин — 238 голосів. Ці кандидатури були висунуті Головою Верховної Ради Іваном Плющем.

Обрано також професора катедри кримінального права Української юридичної Академії в Харкові Володимира Тихого — 241 голос. Його кандидатура була висунута Президентом України.

Відбулася прес-конференція Народної Ради

Київ (УНІАР). — У середу, 17-го лютого, на перерві між пленарними засіданнями Верховної Ради України Народна Рада провела прес-конференцію. Її голова народний депутат Іван Заєць оприлюднив заяву, в якій сказано: „Ми стали свідками необільшовицького перевороту. Так звані вибори Конституційного суду відбулися з грубими порушеннями статті 104 Конституції України, низки положень Закону України про КС, прав народних депутатів України. Комуністична більшість ВР зухвало потоптала норми права і моралі, розраховуючи відтепер на повну контролю над діяльністю Парляменту і держави через порушення Конституції та чинного законодавства. Небезпека остаточного узаконення тоталітарного комуністичного режиму стала реальністю і смертельною загрозою для українського народу і держави".

Лариса Скорик закликала до голодування у ВР, „бо все вертається на червоні рейки", а також запропонувала перед кожним голосуванням проводити перереєстрацію.

КОМАНДУЮЧИЙ ЗАДОВОЛЕНИЙ ЧОРНОМОРСЬКОЮ ФЛЬОТОЮ

Севастопіль (УНІАР). — Тут 10-го лютого командуючий об'єднаною Чорноморською фльотою віце-адмірал Едуард Балтін виступив на місцевій телевізії і висловив задоволення боєготовністю та укомплектованістю Чорноморської фльоти. Він заявив, що своїм завданням вважає запобігти конфронтації між збройними формуваннями Чорноморської фльоти.

Як відомо, під час зустрічі президентів України і Росії в Москві 14—15-го січня, 57-річного Е. Балтіна призначено командуючим об'єднаною Чорноморською фльотою замість адмірала Ігоря Касатонова. Перш ніж приступити до своїх обов'язків, Балтін 28-го січня прибув до Києва, де його прийняв Президент Л. Кравчук, який привітав його з призначенням на високу посаду й побажав успіхів на терені зміцнення дружби між українськими та російськими моряками. Після того Е. Балтін вилетів до Севастополя і приступив до своїх обов'язків головнокомандуючого.

На пресовій конференції віце-адмірал Балтін заявив, що він виступає проти наміру з'єднаних Військово-морських сил Франції, Італії та Еспанії вести бойове чергування поблизу західнього узбережжя Чорного моря. Він заявив, що кораблі Чорноморської фльоти є також і в Середземному морі, де готові виконувати завдання, як це було раніше.

Американські серби закликають до миру в Боснії

Вашінгтон. — В середу, 17-го лютого, представники американських сербів запропонували американським хорватам і мусулманам виступити зі спільним закликом до миру в Боснії і Герцеговині. Засудивши безперервне кровопролиття у цій колишній республіці Юґославії, національний координатор організації американських сербів „Серб нет" Нік Тркла заявив, що його організація не має наміру покладати відповідальність на одну зі сторін, натомість закликає „негайно покласти край воєнним діям".

„Ми не будемо витрачати часу на те, щоб визначити міру чиєсь вини, — сказав Н. Тркла. — Вина лягає на боснійських сербів, мусулман і хорватів. Нас цікавить не стільки те, хто вистрілив першим, скільки те, коли пролунає останній поотріл". Він привітав мирну ініціятиву адміністрації Б. Клінтона щодо Боснії, підкресливши, що будь-який варіянт врегулювання повинен передбачати самовизначення як сербів, так і хорватів і мусулман. Н. Тркла особливо відзначив важливість того, щоб процес переговорів розпочався якомога швидше, оскільки „кожний новий день несе з собою смерть і руйнування".

Російські комуністи хочуть зареєструвати свою партію

Москва. — Голова одного з фракційних об'єднань російських комуністів Ґеннадій Зюганов заявив про готовність „партійного керівництва" почати реєстрацію нових членів. Заява прозвучала на установчо-відновному з'їзді партії, учасники якого з піднесенням надіслали привітання організаторам путчу 1991 року, провал якого привів до заборони Комуністичної партії Совєтського Союзу.

Діяльність КПСС була заборонена указом Боріса Єльцина, однак Конституційний суд частково відновив права комуністів. За словами Зюганова, документи його організації будуть подані на реєстрацію в міністерство юстиції.

Нове „партійне керівництво" висловлює надію, що на підставі рішення Конституційного суду йому вдасться повернути частину власности КПСС і в першу чергу приміщення, які перейшли в розпорядження місцевих органів влади. Це особливо важливо в нинішніх умовах, коли єдиним джерелом доходу стануть членські внески. Оскільки серед комуністів велика кількість пенсіонерів, розраховувати на їх щедру допомогу не доводиться. Вважають, що членство в партії захочуть відновити (або вступити в партію вперше) коло півмільйона росіян.

Ґ. Зюганов різко критикував „нових демократів", які присвоїли собі колишнє партійне майно, за володіння яким у свій час критикували комуністів.

Комуністи мають надію відродити свою організацію, розраховуючи в першу чергу на зубожілу інтелігенцію і „тих, хто хоче порядку" замість хаосу, що охопив країну. Відновивши діяльність „на законній підставі", партія має намір протистояти ринковим реформам, які вона характеризує як „знищення нації".

Як свідчать результати опитування громадської думки, опубліковані на сторінках „Московскіх Новостєй", 11 відсотків росіян підтримують ідею відродження партії як провідної політичної сили, 35 відсотків вважають, що партія повинна бути заборонена, а 42 — думають, що вона повинна мати рівні права з іншими політичними організаціями країни.

Ф. Кастро звинувачує ЗСА

Гавана. — Кубинський керівник Фідель Кастро звинуватив З'єднані Стейти в тому, що, посилюючи економічну бльокаду, вони намагаються змусити кубинців „підняти руки з огляду на голод і хвороби". Виступаючи в Сантіяґо-де-Куба перед кандидатами в депутати провінційних асамблей і парляменту, він висловив упевненість в тому, що „антикубинська політика не змусить республіку відмовитися від боротьби за свою незалежність і від системи соціяльної справедливости, створеної після революції".

Куба платить високу ціну за те, що „змогла витримати, коли інші поступилися" і готова продовжувати опір будь-якою ціною і стільки, скільки буде потрібно, — сказав Кастро. Говорячи про висліди своєї візити у провінцію Сантіяґо-де-Куба, він запевнив, що бачив там таку саму радість і ентузіязм, як після перемоги революції. Вороги Куби сподіваються, що матеріяльні труднощі поставлять кубинців на коліна", однак це „мрії імперіялістів, котрі недооцінюють величезні моральні вартості і силу ідей кубинського народу".

Далі Кастро сказав, що призначені на 24-го лютого вибори стануть „новою перемогою кубинської революції", оскільки на Кубі „діє найдемократичніша у світі система", при якій „народ висуває і вибирає своїх депутатів. Таке можливе тільки в країні, де ліквідовано експлуатацію людини людиною і встановлено устрій соціяльної справедливости".

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Два ювілеї

У день народження найбільшого політичного мужа З'єднаних Стейтів Америки, Джорджа Вашінґтона, припадає знаменна дата для української громади, яка від довгих років живе у ЗСА та зростає на силі і числі. Ця важлива дата зв'язана із створенням найстаршої та найсильнішої тут організації — Українського Народного Союзу, що саме вступає у навечер'я свого сторіччя. Воно сповниться у 1994 році.

22-го лютого 1894 року з'їхалися на установчі збори делегати українських братств, патріоти-українці та священики із усіх сторін до міста Шамокіну у Пенсильванії, щоб створити одну спільну організацію, яку назвали Український Народний Союз і поставили її ціллю моральну та матеріяльну допомогу українському народові, де б це не було та в яких обставинах він би не жив.

Вже 99 років безперебійно існує на таких засадах Український Народний Союз та служить українській громаді на усіх відтинках її життя, як суспільно-економічного так і національно-політичного.

Ми горді з того, що маємо можливість дочекатися близького 100-річчя УНСоюзу та підготовляти цю велику подію у цілій ширині, вказуючи не лише сьогоднішнім поколінням українців, але й неукраїнському оточенні, як далеко зайшла скромна у своїх основах забезпеченева організація бідних, часто неписьменних, українських заробіткових еміґрантів, що вибрали життя широких можливостей у цій країні.

Український Народний Союз пройшов до цього сторіччя переможно через усі економічні перешкоди, зазіхання ворожих Україні елементів і політичні небезпеки, що їх принесли дві світові війни, та залишився вірний своїм ідеалам і принципам.

Останні роки, так вагомі на події в Україні, що завершилися незабутнім проголошенням незалежности та суверенности української держави 24-го серпня 1991 року, струснули до краю усіми українцями, що поселилися на американській землі, а тим самим і нашим Українським Народним Союзом, та дали йому нові, ще важливіші напрямні праці та нові, несподівані досі, цілі.

Український Народний Союз старається виконувати усі ці теперішні завдання із повною відповідальністю, при помочі своїх членів і при помочі своєї власної преси, якою є український щоденник „Свобода" і англомовний „Український тижневик".

Щоденник „Свобода" вступив вже у сотий рік безперервної появи. 15-го вересня 1893 року о. Григорій Грушка видав перше число „Свободи" в Джерзі Ситі, Ню Джерзі, і тим започаткував писану інформацію для іміґрантів про українське життя на залишеній ними батьківщині і поза нею, як і про їхнє буття на американській землі. Так „Свобода" стала виразником національних інтересів усіх українців і захисником їх найвищих стремлінь.

Сьогодні, у сотому році свого життя, щоденник „Свобода" виконує не менше важливу ролю ніж на початку його появи. „Свобода" є, як і була, лучником поміж українцями, але тепер не лише на місцях поселення в діяспорі, а також лучником з Україною, де її вже читають так само пильно, як і у західньому світі. Завдання цього єдиного тепер щоденника поза межами України ніяк не зменшилися, а зросли у останніх двох роках та кладуть поважну відповідальність на редакторів та видавця, яким є УНС.

Свідомі своїх щораз ширших завдань і відповідальностей на порозі сторіччя існування, ми закликаємо широку союзову родину та цілу українську громаду до повної співпраці та допомоги у переведенню в життя тих високих ідеалів, заради яких був створений Український Народний Союз у 1894 році і до яких він стремів та завжди стреміти-ме!

Наталія Годзілевська,
Київ

ЯК ДОВГО ЖИТИМЕ ПРАВДИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДУХ В АМЕРИЦІ?

(До 99-ої річниці народження УНС)

Історія і наука не належать нікому. Тому усі спроби поставити їх на службу ідеологіям чи політичним партіям приречені на поразку. Звичайно, відомі приклади фальсифікацій історичного процесу, але їх ініціятори, або їхні нащадки завжди платили за це дорогу ціну.

Історії багатьох країн, націй та національних меншин перевірялися століттями, але далеко не всі витримали цю перевірку: історія нацизму в Німеччині, фашизму в Італії, большевизму — в Росії перетворилася зчасом від героїчної — на ганебну, і була відторгнута життям. Історія знає приклади відторгнення від народу величезних національних груп. Але час — найбільш безпристрасний суддя, завжди відновлює історичну справедливість. Останнє твердження цілком стосується історії Українського Народного Союзу в Америці.

Доля українського іміґранта в Америці спершу була найбільш тяжкою — адже з-поміж усіх іміґрантів, що приїжджали до Стейтів, український іміґрант був найбіднішим. Якщо представниками інших націй опікувались держави, релігійні товариства чи політичні групи, український іміґрант, як представник бездержавної нації, був позбавлений навіть такої підтримки. Можливо, саме ця обставина і прискорила формування світогляду українського іміґранта в ЗСА. І вже 15-го вересня 1893 року о. Григорій Грушка випускає в світ перше число українського часопису „Свобода", де було вміщено такі слова: „Прийміть і повітайте як свою".

У наступних числах часопису було задекляровано необхідність негайного утворення української народної організації, яка б перебрала провід у житті українців, і разом з тим дала б українському іміґрантові можливість забезпечити себе і родину від нещасливого випадку чи смерти. Ідея захопила всіх іміґрантів: як писав свого часу Віктор Гюго, „можна протистояти вторгненню армії, але неможливо протистояти ідеї, коли вона визріла".

Так 22-го лютого 1894 року, в невеличкому місті Шамокін, в стейті Пенсильванія, зібрались представники десятьох братств і заклали підвалини благодійницької української організації, що сьогодні відома як Український Народний Союз. УНС був заснований аби матеріяльно і морально підтримувати земляків, а також, як зазначено у конвенційній відозві 1895 року: „Понести світло правди і науки поміж рідних братів, котрих доля розкинула колоніями по цілій Америці".

Про УНС Богдан Лепкий писав:

Хоч ти багатий і свобідний нині,
За океаном віднайшов свій рай,
Про тих, що ходять в підраній свитині
Не забувай! Не забувай!

Сьогодні матеріяльна допомога УНСоюзу в Україні особливо відчутна. Лише останнім часом з'явилась об'єктивна інформація про діяльність УНС, про його здобутки і проблеми. Дедалі більш відчутним стає і зворотний процес допомоги історичної батьківщини американським українцям. Адже після здобуття своєї незалежности Україна отримала можливість спілкуватися зі своїми дітьми, розкиданими усім світом, безпосередньо.

Не є таємницею, що далеко не все молодше покоління в Америці володіє мовою батьків, хоча спроби навчити дітей української мови далі відбуваються у суботніх і недільних школах Америки. Сьогодні молоде покоління українців у ЗСА отримало можливість живого спілкування із своїми ровесниками з України. Аби американський українець міг гордитися землею своїх предків і хотів вивчити українську мову, Україна повинна стати багатою і впливовою у світі державою. Для цього конче потрібна економічна і політична свобода, на зразок тої, що закріплена в американському законодавстві. І початки цієї свободи вже існують в Україні — повільно, але розвивається підприємництво, стають на ноги політичні партії.

Сьогодні ми вже можемо сказати, що український народ повертається обличчям до своїх братів за океаном, і не за горами той час, коли Україна живитиме сво їх іміґрантів у ЗСА духом батьківщини.

На думку західніх демографів, нині за межами Ук-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про сто — без одного

Саме недавно хтось дуже близький радив, щоб не відзначувати ніяких особистих річниць і ювілеїв, сумних чи веселих, бо воно викликає лише тугу та поганий настрій і, звичайно, перемінюється у повну психічну невдачу.

Воно справді так є, коли йдеться про життя окремих осіб, а ще до того, коли ці особи мають вже причину таких „ювілеїв" з приводу свого віку чи довгого проміжку часу, який проминув від пропам'ятної, тільки йому відомої дати.

Але, коли йдеться про ювілеї громадського порядку, то ми з них, здається, ніколи не виходимо і постійно є причина до святкувань і відзначень. Може тому вони вже нам дуже надоїли і на першу згадку про круглу річницю чи ювілей ми насторожуємося, що ось знову треба згадати якусь рівну дату та в цей чи інший спосіб її відзначити.

Часом, однак, треба цю нашу настороженість таки відсунути набік, коли йдеться „про домо суа", як ось у випадку 100-річчя щоденника „Свобода", яке вже припадає на біжучий рік і такого ж 100-річчя Українського Народного Союзу, що сповниться в наступному році. Отже в одному ювілеї ми вже майже у повній сотці, а в другому бракує ще один рік. Але все разом домагається, щоб згадати, писати і говорити про це голосно, бо на ділі дуже мало із нашого громадянства здає собі справу, який шмат часу ці дві тісно зі собою зв'язані наші інституції пройшли та скільки вони для цієї української громади зробили.

Чи це можливе? — дивуються однаково і тут народжені або живучі українці як усі ті, з якими маємо від двох років тісний та майже щоденний зв'язок. Дійсно вже сто років появляється „Свобода"? Дійсно УНСоюз вже існує так само довго?

А вже що і казати про чужинців, яким це видається прямо неправдоподібним, що так довго могла втриматися організація іміґрантів із збереженням рідної мови, звичаїв та любови до далекої, залишеної Батьківщини і що так само довго може існувати та далі появлятися, друкований цією рідною мовою щоденник, який служить не лише своїй матірній установі, але цілій широкій та розкиненій по світі українській спільноті.

Розуміється, наші традиційні „нарікайли" постійно мають застереження до „Свободи" та УНС — та до ролі, яку ці дві так тісно зі собою пов'язані інституції відогравали чи відограють тепер. Певно, багато із тих застережень є правильних і кожний із нас, що працює тут, того свідомий.

Але, коли покладемо на терези добрі та злі сторони справи, то хіба ніхто не може мати сумніву, котра з цих сторін переважає. Дивовижа в цьому, що заслуги цієї сотки чи повної чи „без одного" уміють якось краще оцінити посторонні так би мовити не близькі глядачі. Це завважуємо із щораз частіших листів з України, де кожний, хто дістане наш щоденник дуже пильно його перечитує, це чуємо часто у розмовах із тими чужинцями, хто цікавиться українським життям поза Україною.

Саме як пишемо ці рядки пошта принесла знову листи з України і в одному із них читаємо: „Мав приємну нагоду познайомитись з Вашою газетою, цікаво було довідатися, що вона була заснована вже у 1893 році, що матеріяли вміло підібрані. А що, зокрема додає поваги до Вас — це об'єктивність, особливо при висвітленні міжнародніх подій і життя в Україні"...

Цим самим ці дві сотні — одна майже повна, а друга без одного року вимагають більше поваги і подиву.

О-КА

Іван Кедрин

ГОТУЙМОСЯ ДО СВЯТКУВАНЬ

23-го вересня 1893 року появилося перше число „Свободи", на якому пишався надпис „Часопись для руского народа в Америці". Те „в" мало ще „йорчик". З ініціятиви „Свободи" 22-го лютого 1894 року заснувався Український Народний Союз, що його названо „твердинею" українців в Америці. Коли приглянутися заслугам „Свободи" й Українського Народного Союзу, то наведені дати скажуть схилити голови перед цими обома установами. „Свобода" перетворилася у репрезентаційний орган усієї західньої української діяспори, — Український Народний Союз — це була і є найбільш престижна установа західньої діяспори. Спершу подумана як допомогова організація в епосі бідної заробітчанської іміґрації — у практиці охоплювала всі ділянки тодішнього життя українців, включно з аматорськими театральними виставами.

Щойно новий наплив українців після Другої світової війни дозволив постати окремим науковим, літературним, мистецьким і громадським установам та організаціям. А втім, усі ті нови установи й організації дивляться на Український Народний Союз як на справжню непохитну твердиню українства не тільки в одній Америці, а в усьому вільному українському світі поза Україною. І коли поверх два роки тому ми пережили тріюмф референдуму Першого грудня 1992 року в Україні, то Український Народний Союз не тільки втратив на престижі і можливостях діяльности, а став у проводі допомоговій акції Україні та зв'язків українців в Америці й земляків на батьківщині.

Про „Свободу" й Український Народний Союз існує вже багата література. Пребагатим джерелом інформацій для дослідників є два об'ємисті твори, зредаґовані довголітнім духовим лідером української громади в Америці — д-ром Лукою Мишугою, автором теорії „двох батьківщин", яка вможливила нашим людям в Америці залишитися українськими патріотами та льояльними супроти американської влади громадянами. У 1936 році появилася „Ювілейна Книга", видана з нагоди сороколіття Українського Народного Союзу", з авторами статтей, які були піонерами українства в Америці. У 1944 році появився під редакцією д-ра Луки Мишуги „Ювілейний Альманах", 500 сторінок, а у 1964 році, вже у 70-річчя УНСоюзу появилася брошурова на книжка Антона Драгана, довголітнього співробітника й особистого приятеля Луки Мишуги, після смерти Мишуги — головного редактора „Свободи" із масою історично-інформаційного матеріялу.

Все це матеріял, який сьогодні зокрема для читачів в Україні зовсім новий, невідомий та незвичайно цікавий, з якого можна довідатися точно про пройдений шлях української спільноти в Північній Америці у часах важкої боротьби за щоденний хліб, а відтак у роках політичного переслідування перед і в часі Другої світової війни, та вкінці нового ісходу з рідної землі.

Все воно — віддзеркалення життя не лише українських іміґрантів, але і Українського Народного Союзу, який був речником їх усіх і цих із заробіткової іміґрації і цих із політичної. Усі вони були однаково щирими українськими патріотами та брали живу участь у всьому, що діялося на рідних землях простягаючи своїм залишеним в Батьківщині рідним теплу та братню руку.

Час біжить із суперсонічною швидкістю. У всесвітній історії, яка нараховує сотні років ще перед народженням Христа — сто літ — це невеликий кусень часу. В історії України останніх 100 літ — це перебування під чужинецькими окупаціями, це трудний час національного відродження, це підйом із стану, коли існували тільки „хлоп і поп", це творення рідної культури і це процес від культури до політики, аж поки той здвиг закінчився відродженням держави від Попраду по Дін. Але дійсність в Україні така, що ще не закінчився процес важкої боротьби із внутрішніми та зовнішніми труднощами. І поруч із державною верхівкою в Україні — у першому ряді борців за кращу долю народу в Україні і за океаном — стоїть незламний Український Народний Союз та стоїть „Свобода". Це нелегка місія, це нелегке життя. Наші земляки в Україні все ще не здають собі справи, як важко приходиться тут, на цій ніби обітованій землі працювати, щоб зберегти те, що здобуто важким трудом і щоб його розбудовувати.

Стоючи на порозі славетних ювілеїв УНСоюзу і „Свободи" можна з гордістю дивитися на минуле та з твердою вірою у світле майбутнє України й у тривкість і творчу працю нашої діяспори — крокувати вперед.

Юрій Стефанівський,
Львів

ПОВЕРНЕННЯ СВОЇХ БОРГІВ

Колись у давнину, казали наші предки: ворог доти ворог, доки живий, а мертве тіло повинно бути віддане землі. Так у нас було до того часу, заки азіятський варвар не наступив закривавленими порепаними кірзаками на горло нашого народу. Тоді почалося тотальне нищення усього, що працювало на духовність українців, нагадувало про їх свободолюбних предків — Січ, Батурин і Суботів, козацькі могили і храми.

Московські зайди, що прийшли у Галичину в 1944 році, одразу зрозуміли небезпеку, яку несла для кривавої імперії пам'ять про визвольні змагання двадцятих років, про самопожертву Українських Січових Стрільців. Вони боялися героїв навіть мертвих і тому КҐБ взяло могили Січових Стрільців під пильний нагляд. На свята посилені міліцейські наряди не пускали до них навіть рідних, а за відвідини 38-го поля когось відправляли до таборів та психологічних тюрем, когось виключали з комсомолу, когось виганяли з інституту чи з роботи. Хрести із стрілецьких могил новітні вандали, приблудні і місцеві, вкладали у фундаменти незчислених пам'ятників різного калібру кривавим вождям, ними мостили дороги і вулиці.

У 1970 роках проблему стрілецьких поховань окупаційна влада вирішила радикально — за допомогою бульдозерів їх стерли з лиця землі, а на звільнених в такий спосіб цвинтарних площах дозволила провадити нові захоронення. Найстрашнішим було те, що знайшлося чимало охочих, і не лише з нехарактерними для українців закінченнями прізвищ, які забажали поховати своїх рідних у чужих могилах.

Настали інші часи. Українські Січові Стрільці із „врагов народу" знову стали національними героями. Вже у 1990 році демократичні організації Львова, а найбільше „Меморіял" та Студентське Братство, почали вимагати вжиття дійових заходів в справі відновлення зруйнованого варварами стрілецького цвинтару. Львівська міська Рада прийняла тоді відповідну ухвалу і через пресу запропонувала родичам померлих, які поховані на 38-му полі після 1970 року, дати згоду на їхні перепоховання коштом міста.

Важко йде перепоховання, бо родичі лише 200 похованих на чужих кістках осіб (із усього 495) дали на це згоду, решта організовують акції протесту, кричать „про святотатство і неморальність" цієї акції. Очевидно, що така діяльність характеризує моральність в першу чергу самих крикунів, серед яких основна маса з прізвищами на „ов".

Львівська міська Рада займає дуже виважену позицію — нічиїх останків без згоди рідних переносити не будуть, щоб, не дай Бог, не уподобитися червонозірковим нелюдам. Тим часом, за завданням Ради, інститут „Укрзахідпроєктреставрація" розробив ескізний проєкт відновлення стрілецького меморіялу на Янівському цвинтарі у Львові. Молоді авторки, архітекторки Богданна Урбанович-Гредіаь та Оксана Кіщак солідно опрацювали завдання і подали на розгляд громадськости закінчену фундаментальну працю. Її результати нещодавно зарепрезентували Урбанович-Гредіаь та Кіщак у Львівському музеї етнографії та народних промислів і викликали значний інтерес жителів міста та його гостей. На відкритті виставки з промовою виступив народний депутат України, голова правління Львівської історико-просвітницької організації „Меморіял" Євген Гринів. Він повідомив присутніх, що відновлення зруйнованих стрілецьких могил „Меморіял" вважає одним із найголовніших своїх завдань, а незабаром він заініціює рух за створення у Львові великого музею боротьби і страждань українського народу.

Отець Зиновій, священнослужитель церкви святого Юра, освятив виставку і відслужив Панахиду по загиблих Січових Стрільцях, видатний наш поет-патріот Ігор Калинець прочитав свої неповторні вірші, а ветерани національно-визвольного руху 40—50 років Степан Пущик та Богдан Рушникевич виступили із невеликими промовами. Авторки розповіли про перебіг роботи над проєктом. Концепцію вони бачать у тому, щоб повністю відтворити задум щодо стрілецького меморіялу його автора, чи не найвідомішого у Галичині архітектора Є Нагірного, стараннями якого в 1938 році цвинтар було кінцево зформовано.

Якимось дивом автори відшукали усі креслення Нагірного — від схем переміщення земельних мас до проєктів окремих хрестів, огорожі та озеленення, а ще солідну кількість фотографій могил з 38-го поля. Усе це разом дає змогу фізично відчути, як цілісність комплекс стрілецької слави, його якусь особливу українськість. Вивчалися детально найменші подробиці — якого виду трави повинні рости на задернених газонах, якого сорту дерева і кущі і де саме повинні бути посаджені, які саме квіти цвіли на могилах героїв (а це були лише червоні маки). Єдина деталь, яку архітекторки дозволили собі ввести поза проєктом проф. Нагірного — то це невеликі ліхтарі на стовпцях, що будуть підсвітлювати 38-ме поле вночі, але вони дуже органічно вписуються в ансамбль комплексу і надають йому якоїсь філософської завершености. Усе решта — хрести на надгробках, стели, огорожа — автентичне.

Повстане знову на старому місці курган розстріляних у 1918 році поляками Ролиса та Солоновича, буде відновлено традиційне, надзвичайно емоційно сильне своєю простотою колишнє мощення доріжок і переходів — пилений камінь — пісковик. Ретельно пропрацьовані схеми озеленення, у яких кожне дерево, кожний кущ, кожний клаптик дерну працює на розкриття теми — сум за незреалізованими можливостями побудови держави, глибокий жаль за полеглими. Одного мотиву лише немає — безнадії і зневіри у великій ідеї, натомість є тверда віра в те, що герої не поклали своє життя марно, за ними постануть нові покоління борців і буде Україна вільною самостійною і соборною державою.

Через історичні катаклізми не зміг архітектор Нагірний завершити свого проєкту — збудувати на цвинтарі капличку на честь полеглих за волю України борців. Її побудують нащадки — святе місце, де кожний зможе схилити голову, клякнути на коліна і помолитися

(Закінчення на стор. 3)

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в неділю, 7-го березня 1993 р., о год. 2-ій по пол.
в залі Дому Округи у Філядельфії, Па.
5004 N. Old York Rd., Philadelphia, Pa.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

10, 32, 45, 62, 83, 95, 105, 116, 128, 153, 154, 156, 162, 163, 173, 216, 231, 237, 239, 245, 247, 248, 261, 268, 269, 321, 324, 331, 339, 347, 352, 362, 375, 378, 383, 397, 422, 424, 430, 479.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного секретаря УНСоюзу ВОЛОДИМИРА СОХАНА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

Володимир Сохан, головний секретар УНС
Василь Пастушок, головний контролер УНС
Стефан Гавриш, головний контролер УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Стефан Гавриш, голова
Василь Євтушенко, секретар
Петро Тарнавський, касир
д-р Богдан Гнатюк, почесний голова

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ДІТРОЙТ, Миш.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в неділю, 7-го березня 1993 р. о год. 3-ій по пол.
в залі Українського Культурного Центру
26601 Ryan Rd., Warren, Mich.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

20, 75, 82, 94, 146, 165, 167, 174, 175, 183, 235, 292, 302, 303, 309, 341, 463, 504

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово заст. головного предсідника УНСоюзу, д-ра НЕСТОРА ОЛЕСНИЦЬКОГО
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь:

д-р Нестор Олесницький,
заступник головного предсідника УНС

ЗА УПРАВУ ОКРУГИ

Д-р Олександер Серафин, голова
Роман Лазарчук, секретар
Ярослав Базюк, касир

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ЧИКАҐО, Ілл.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в суботу, 6-го березня 1993 р. о год. 2-ій по пол.

в залі Культурного Осередку при церкві свв. Володимира й Ольги
2247 W. Chicago Avenue, Chicago, Ill.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

17, 22, 51, 100, 103, 106, 107, 114, 125, 131, 136, 139, 157, 176, 190, 220, 221, 243, 250, 259, 301, 379, 395, 399, 423, 425, 452, 472.

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово заступника головного предсідника УНСоюзу д-ра НЕСТОРА ОЛЕСНИЦЬКОГО
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьмуть участь:

д-р Нестор Олесницький,
заступник головного предсідника УНС
Ґльорія Пашен, заст. головного предсідника УНС
Інж. Анатолій Дорошенко,
головний контролер УНС
Гелен Олек Скат, головна радна УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Павло Олексюк, голова
Аня Головатий, секретар
Стефан Вербовий, касир
Михайло Ольшанівський, почесний голова Округи

Ансамбль „Веселий Львів" знову концертує в Америці

Після двох років знову загостив до Америки вокально-інструментальний ансамбль з України „Веселий Львів". Під проводом широковідомого з телебачення в Україні молодого артиста, композитора, автора пісень і музиканта зі Львова Зіновія Кметя, цього разу музики прибули з цілком новою програмою під назвою „Сини України". Ансамбль відбув уже успішно кілька концертів у північній частині стейту Ню Йорк, і тепер концертує на Фльориді. 27-го лютого починає гастролі у містах більшого українського скупчення на східньому побережжі Америки.

Читаючи рецензії про виступи ансамблю „Веселий Львів" з 1991 року і згадуючи виступи на фестивалі СУМ-А в Елленвіллі, фестивалі молоді на Верховині, Союзівці та по різних містах Америки, пригадується, як мило і позитивно вплинув тоді ансамбль на нашу публіку. Часто чулося від публіки і читалося у рецензіях про заохоту ансамблю незабаром повернутися до Америки з новою програмою. І цей заклик додав поштовху ансамблеві до дальшої праці в Україні під час двох останніх років.

Крім згаданого вже провідника, повернувся з ансамблем милозвучний соліст, тенор, переможець двох конкурсів „Молоді голоси України" Володимир Цімура. Його голос дзвінкий, чистий, сильний і у повній контролі у всіх реґістрах. Хоч оперового тембру, він мило пристосований до вибраного репертуару, почавши від не всім відомого твору В. Івасюка „Літо пізніх жоржин" і сягаючи аж до улюбленої „Владико неба і землі" Гулака-Артимовського.

Приїхав також Ігор Костів, басист і другий соліст ансамблю. Його ліричний тенор частіше представлений у цій програмі, і особливо ефектовний у відомій всім в Америці пісні проф. В. Третяка „Дві зіроньки".

Два нові члени ансамблю — Роман Панько, сопілкар і спеціяліст дутих інструментів, та Юрій Антонюк, композитор та спеціяліст на клявішних інструментах. Разом цей квінтет музичних професіоналістів творить цікаву, плинну одиницю, яка вільно інтерпретує в нових, свіжих аранжеровках, всі жанри української музики, від народної пісні до патріотичного маршу, від естрадного „шлягера" до легкої клясики і спокійної молитви.

У новій програмі дуже ефективні композиції провідника ансамблю Зіновія Кметя. Через бажання публіки, ансамбль повторює вже відомі з перших гастролей пісні З. Кметя „Всі ми родина" та „Лист" і представляє нам дальшу творчість композитора у п'ятьох нових піснях різноманітного стилю, закінчуючи програму патріотичним закликом до нації у пісні „Живи, Україно".

Перший концерт на східньому побережжі відбудеться 27-го лютого у Балтиморі, а другий — 28-го лютого у Філядельфії. За інформаціями про ансамбль „Веселий Львів" телефонувати на число (908) 464-5806.

І. К.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошує членів й українське громадянство на

ДОПОВІДЬ

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ В УКРАЇНІ

яку виголосить

ҐЕОРҐІЙ ПОЧЕПЦОВ

професор, доктор філологічних наук, завідуючий катедрою філології Київського державного педагогічного інституту іноземних мов

що відбудеться

в суботу, 27-го лютого 1993 р. о год. 5-ій веч.
в домі НТШ в Ню Йорку
при 63 Четверта авеню, між 9 і 10 вул.

ПІСЛЯ ДОПОВІДІ КАВА і СОЛОДКЕ

Управа НТШ

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в суботу, 6-го березня 1993 р., о год. 2-ій по пол.
в залі церкви св. Михаїла
South 3rd Avenue, Manville, N.J.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делеґати, та по два делеґати наступних Відділів:

26, 65, 104, 155, 168, 209, 294, 312, 332, 342, 349, 353, 372

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Слово головного радного УНСоюзу ОЛЕКСАНДРА ХУДОЛІЯ
9. Плян праці на біжучий рік
10. Внески і запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь:

Олександер Худолій, головний радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Михайло Захарко, голова
Софія Лонишин, секретар
Іван Бабин, касир

Як довго...

(Закінчення зі стор. 2)

раїни мешкає понад 5 млн. громадян української національности. У країнах поселення всі вони намагалися зберегти свою національну ідентичність і рідну мову. Але зрозуміло, що мовою, привезеною сто років тому, вони і вчили розмовляти своїх дітей та онуків, — а мова, як складова культури, не стоїть на місці, вона розвивається і вдосконалюється. Тому сьогодні лише молоде покоління може навчити своїх дітей літературної мови, набравшись досвіду у живому спілкуванні.

Загалом, американські українці на порозі століття УНС можуть з повним правом прозвітувати перед співвітчизниками про свій внесок в історію нації. Гідно проживши 99 років, УНС буде ширити свій вплив у ЗСА, будуть зростати його лави. А якщо молодь живо сприйме той новий струмінь з батьківщини, що зароджується нині, то правдивий український дух житиме ще не одне сторіччя.

Із скромних починів, які в першому році існування становили лише 505 членів з 220,35 дол. маєтку, УНС розрісся через 50 років до 42 членів з маєтком у сумі 7.5 млн. дол., і сягнув суми понад 100.000,000 дол., як відзвітував тоді головний предсідник УНС д-р Іван О. Флис. З нагоди 20-літнього ювілею Союзу про його засновників було зазначено: „Маленьке було число членів в УНСоюзі в перших його початках, але то були члени сильні-сильні своєю безмежною вірою у живучість народної ідеї, сильні непохитною надією у воскресіння нашої занепавшої вітчизни, сильні щирою любов'ю до свого поневоленого та нетямучого брата".

Це і о. Іван Констанкевич, перший головний секретар УНС, і Теодосій Талпаш, перший головний предсідник УНС, і Іван Глова, головний касир та ще багато інших. Власне, тепер можна стверджувати, що історія української іміграції в ЗСА розпочалася саме з найстаршого в світі українського часопису „Свобода" та УНСоюзу.

Разом з Америкою українці-союзовці пережили і велику економічну кризу, і Другу світову війну, але ніщо так боляче не зачіпало українських імігрантів, як несприйняття ідей УНС власним народом. Можливо, історики не будуть намагатися пояснити чому українське суспільство довший час упереджено сприймало діяльність єдинокровних братів за кордоном, — їх більше цікавитиме питання чому так багато часу було згаяно у справі об'єднання української еміграції з народом України.

Лише духове відродження і становлення незалежної української держави призвело до якісних змін у свідомості українців. Створення образу ворога, яким займалися за вказівкою КПСС українські засоби масової інформації, припинилося після політичної поразки Комуністичної партії і втрати нею влади на всіх рівнях суспільного життя. Свідомість українського народу лише тоді почала очищуватись від пропагандистської отрути — і в цій справі великої уваги заслуговує підтримка ідеї незалежности кращими представниками української еміграції. Ідея незалежної України, народившись у народі і переселившись до Америки в роки большевицького панування, знову повернулася в Україну.

У народі кажуть: „Прожите-перейдене". Нині волею Бога український народ в Україні на собі відчуває, який вагомий внесок робить „союзова родина" у розвиток культури, економіки та науки української держави. Члени Українського Народного Союзу допомагають Україні не лише своїми зв'язками з Урядом ЗСА, не лише досвідом та знаннями у різних ділянках життя, але й матеріяльно. Як не дивно, а проблема 50-літньої давности залишається актуальною і сьогодні.

Молоді таланти з міста над Стриєм — рікою

Щедра прикарпатська земля. Цей чарівний куточок України виплекав немало людей, які своїм талантом і твочістю вийшли далеко за межі країни. Життєдайний простір для розвитку талантів особливо відчутний сьогодні, коли відродилася молода українська держава. Тільки тепер, в умовах незалежної України гордо розправляють свої крила молоді поети, можуть творити поезію, якої раніше не могли писати.

Серед плеяди молодих талантів видне місце посідає Володимир Бобечко, який починає цікавити нашу громаду своєю поезією.

Володимир навчався в стрийській середній школі ч. 1, яку закінчив з медалею. Часто виступав на різних шкільних імпрезах. Особливо уділявся під час проведення літературних вечорів, на яких читав свої нові поезії. Надовго залишаться в пам'яті Володимира і його однокласників такі вечори: „Ой у лузі червона калина", „І на тім рушникові...", новорічні вечорниці та інші.

Хрещеним батьком для хлопця був член Спілки письменників України М. Нестерчук. Володимир — член літературно-мистецького об'єднання „Хвилі Стрия" та кореспондент часопису „Гомін Волі".

Нині Володимир — студент філологічного факультету Ужгородського Університету і репортер регіонального радіоканалу „Ужгород — Контакт". Він продовжує писати вірші, придумуючи до них і мелодії. А в колі друзів бере до рук гітару і виконує свої пісні.

Вірші В. Бобечка друкувалися не тільки в часописі „Гомін Волі", а й у закарпатських виданнях „Ужгородський Університет", „Молодь Закарпаття", „Закарпатська Правда" і „Вісті Ужгородщини".

Внизу один з його нових віршів.

Ой, яка ти чарівна, ніч,
чорноока моя циганка,
Проговоримо віч-на віч
До рожевого дзвону ранку.

Може, я що скажу не так —
Ти уже вибачай на слові,
Знаєш, я тепер вільний
птах
І не треба мені любові!
Я зречуся хмільних утіх,
Ніжних рук,
що від пекла гірші,
Я забуду веселий сміх
І гарячі любовні вірші.

Ось, ворожко, моя рука —
Хай це буде
для всіх секретом,
Видно, доля твоя така:
Відпускати гріхи поетам.

Марія Андріїв,
Стрий, Україна.

НЕЙМОВІРНА СПЕКА стоїть у ці дні в Австралії. В Аделайді, Мельбурні, Сіднеї температура перевищує 45 ступнів за скалею Цельзія. Вже є понад десять випадків, коли люди непритомніли від духоти і вмирали

Повернення своїх...

(Закінчення зі стор. 2)

Богові за світлу пам'ять загиблих і ясну долю нашої Батьківщини — найсвятішого, що є у нас з вами, її синів, незалежно від того, де би ми не були. Віриться, що вдасться нам відновити стрілецький меморіяльний комплекс на Янівському цвинтарі таким, яким він був — не помпезним казьонно-мармуровим, а теплим, ефективним не зовнішнім блиском, а глибоким філософським змістом, делікатно-інтеліґентним, як завжди є притаманно нашому народові.

Закінчуючи, не можу не викласти пропозицію щодо проєкту, про який йде мова — здалося би десь в районі 38-го поля Янівського цвинтара у Львові встановити іншу меморіяльну дошку, на якій увічнити для нащадків прізвища людей (?!), зла воля і нечисті руки яких руйнували пам'ятники і оскверняли дорогі нам могили, оздобивши її відповідним текстом — не для помсти, а для пам'яті майбутнім поколінням, як попередження, як заклик до пильности.

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 17-го лютого 1993 р. після довгої недуги на 87-му році життя в Тузан, Ар. відійшов у вічність

бл. п.

АНДРІЙ МАЗУР

нар. в Карові, Україна

У смутку:

сестри —
АННА СІСК, ТУЗАН, Ар.
ОЛЬГА ПЕНДРИ, Бербин, Па.
МЕРІ МОНТУСІ, Ґошен, Н. Й.
ПАВЛИНА ГОФФМАН, Ню Йорк
брат — ІВАН МАЗУР, Сан Джос, Ка.

ПАРАСТАС — понеділок, 22-го лютого 1993 р. о год. 9:30 рано в похоронному заведенні Riotto, 3205 Кеннеді Блвд., Джерзі Сіті, Н. Дж., а похований на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

З глибокою скорботою сповіщаємо, що в середу, 17-го лютого 1993 р. по важкій і затяжній недузі скінчила своє трудолюбиве життя на 88-му році

наша МАМА і БАБУСЯ

бл. п.

УЛЯНА УГНЕНКО-КРАСНІВ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — 20-го лютого о год. 12-ій дня в Святоандріївській Церкві-Пам'ятнику.

ПОХОРОН на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

МАРУСЯ ФІЗЕР — дочка з чоловіком ІВАНОМ і дітьми АНДРІЄМ, ЮРІЄМ, НАТАЛКОЮ І ІРЕНОЮ
ГАЛИНА — дочка з чоловіком ОЛЕКСАНДРОМ і дітьми ПЕТРОМ І ХРИСТИНОЮ
рідні в Україні

Проблеми творення кредитівок в Україні

Економічні, правні, психологічні та політичні аспекти твірення кредитових спілок в Україні — це теми панелю, зорганізованого Товариством Українсько-Американських Професіоналістів і Бизнесменів в Чикаго — „Чикаго Груп" та Комісії при Українській Світовій Кооперативній Раді—УСКР для допомоги розвитку кредитових Спілок в Україні, очоленої Богданом Ватралем, екзекутивним директором Української Федеральної Кооперативної Каси „Самопоміч" в Чикаго. Безпосередньою причиною панелю був приїзд до Чикаго представника новоутворених кредитових Спілок в Україні, Петра Козинця з Києва, який є координатором організаційного комітету для створення кредитових Спілок. Він один з перших, що прибув до ЗСА на стажування, щоб ознайомитися з функціонуванням тутешніх кооперативних установ та, в якійсь мірі, з тутешнім господарським світом.

Крім П. Козинця в панелі взяли участь: голова УСКР, дир. Омелян Плешкевич від Всесвітньої Кооперативної Ради — Дей Мейджорс і Дайв Молленгоф, з Канади — Тарас Підзамецький, секретар Координаційного комітету, який працює над кооперативним проєктом у Канаді, адвокат Левко Казанівський — правний консультант, і Богдан Ватраль, який координував панелем.

На початку генеральний консуль України Анатолій Олійник склав свої привітання, висловлюючи вдоволення, що ця важлива зустріч професіоналів і бизнесменів відбувається тут, побіч приміщення консуляту, бо вже те, що торкається економіки, господарської сфери, націленої на добро України, має першорядне значення, і він зацікавлений в успіхах кооперативного проєкту та інших ініціятив на користь України.

У проблематиці панелю виділились три групи питань: історично-ретроспективні — як підстава до пошуків способу відродження кредитової кооперації в Україні. Подруге, яка участь може бути в цьому Всесвітнього кооперативного руху, американської кооперації і федеральних фондів? І які умови в Україні для відродження і розвитку кредитових установ?

Щодо першого питання доповідь виголосив голова УСКР, дир. Омелян Плешкевич. Доповідь дала сконденсований образ, від дуже скромних початків в п'ятдесяті роки — до теперішньої сильної кооперації. Теперішня динаміка і фінансово стабільна позиція дає багато сатисфакції, але у ділянці скооперування стан незадовільний. Висновок з цього простий — буде більше членів, більший капітал, то й більше призначатиметься фондів на національно-громадські потреби.

Ще заки слово було за учасниками-американцями, ведучий Б. Ватраль коротко з'ясував діяльність комісії. Її праця ведеться в двох напрямках: в міру можливостей допомагати у процесі відродження кооперації в Україні й максимально зацікавлювати, входити з цими потребами у західний господарський світ та знаходити підтримку для нових проєктів і програм. Доказом до теперішніх клопотань є приїзд на стажування П. Козинця з Києва та інших в близькому часі. Кошти приїзду будуть покриті з американських федеральних фондів.

Від Всесвітної кооперативної ради говорив Д. Мейджерс, який брав участь в кооперативній поїздці-місії в Україну в 1992 році (разом 26 осіб) і ділився своїми враженнями. Його спостереження й відчуття зі зустрічей з людьми настільки позитивні, що він активно підтримує ініціятиву творення кредитових спілок в Україні. Розширенням теми був виступ Д. Молленгофа, в якому він ознайомив присутніх з недавно створеною програмою „Виклик-2000". Програма започаткувалась з хвилиною ліквідації „берлінського муру", коли настала можливість відродити кооперативний рух в державах „варшавського пакту" та в пострадянських републіках. Характеризуючи „Виклик-2000", вказав, де і як треба шукати підтримки. Лиш в ЗСА є 63 міл. членів, є також інші фундатори та корпорації. Шукати також ширшої співпраці з федеральними державними аґенціями. Вони приготовили вже плян праці на найближчі місяці. Увага зосереджена на центральній Европі. З колишніх републік Україна займає видатне місце. Д. Молленгоф додав, що всі дотації будуть звільнені від податків, а гроші укр. кредитових кооператив чи персональні датки будуть спрямовані тільки для України. Він говорив переконливо, з вірою в успіхи програми.

В третьому питанні виступив представник кредитових Спілок в Україні, згадуваний вже П. Козинець. Він працював раніше старшим консультантом Комісії Верховної Ради України з питань розвитку базових галузей народного господарства, а тепер є директором Департаменту Українського Союзу Промисловців і Підприємців, а одночасно — на громадських засадах — є координатором Організаційного комітету для створення кредитових спілок в Україні. Своє слово розпочав щирою подякою за можливість приїхати до Америки. Коли йдеться про порівнянння в ділянці кооперації, то там початки ще трудніші від початків тут, бо бракує фінансової стабільности. Дуже скромні початки, але зацікавлення є. Щойно діє 8 спілок, бажаючих є більше, бо дуже придатними показалися приділювані малі, короткотермінові позички. Невдовзі буде прийнятий закон, мабуть, у лютому, але поки що мусимо ступати обережно, бо люди втрачають довіря, яке опісля важко було б привернути. На думку доповідача, передумовою розвитку кредитових спілок будуть: закон, затримка інфляції і вартісні гроші. Однією з кращих спілок є кредитова спілка лікарів в Кривому Розі на Дніпропетровщині, є в Києві, в Стрию при Просвіті, в Тернополі при Русі. П. Козинець переконаний, що кредитові спілки допоможуть краще порозумiватися українцям західніх та східніх реґіонів України. Всі працівники кредитових спілок працюють безкоштовно і дуже дорожать доброю опінією. Він, як і наші молоді діяспорні кооператори, ентузіяст, разом з іншими в Україні ставить малі, але певні кроки в кооперативно-кредитовому процесі відродження.

Приємним було слово Т. Підзамецького, одного з перших канадських кооператорів-ентузіястів відродження кооперації в Україні. Він теж брав участь в поїздці в Україну, тепер збагачений досвідом, продовжує працю над здобуванням державної підтримки „кооперативного проєкту".

Кінцевим, справді підсумовуючим, було слово Л. Казанівського, правного консультанта, теж учасника приготувань та „місії" в Україну 1992 року.

Панель був добре приготований. Традиційно, на початку, голова „Чикаґо – Ґруп" Аня Мостович привітала всіх присутніх, зокрема запрошених гостей, генерального консуля та панелістів, а панелем справно і легко проводив Б. Ватраль.

Цікаві розмови і питання продовжувались при каві та солодкім. Панель відбувся в Культурному Осередку, 9-го січня 1993 року о год. 7-ій вечора.

Ірина Камінська

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЧИТАЧІ „СВОБОДИ"!

Звертаємося до вас з великим проханням допомогти нам скомплектувати Альманахи УН-Союзу. Це найстарший український альманах, що виходив і виходить в Америці.

Нам бракують такі роки: 1897, 1901, 1902, 1903, 1906, 1921.

Якщо хтось з читачів мав би такі числа, просимо ласкаво надіслати нам, а ми готові за них заплатити бажану ціну, або дозволити нам зробити копії з них.

Редакція „СВОБОДИ"

● РОЗШУКИ ●

Анна Івахів (Вербовська) розшукує свого брата **ІВАХІВА ЕВСТАХІЯ АНТОНОВИЧА,** народженого 1924-1926 р. в с. Медова, Козівського (Бережанського) р-ну, Тернопільської обл., під час окупації був вивезений на роботу до Німеччини. Вістку подати на адресу:
Україна
м. Львів
вул. Клягині Ольги
дім 65, кв. 18
Вербовська Анна Антонівна
Тел. в Ню Йорку — 1 (212) 260-5120

Трикуш Ганна Григорівна, що проживає в с. П'ятидні Володимир-Волинського р-ну, Волинської обл. розшукує свого кузена **МОТОВИЛА ПЕТРА** родом з с. Перемиль Берестечківського р-ну Волинської обл. Телефонувати до Alex Jakimjuk **(201) 772-5414**

РОЗШУКУЮ **КОМАРЕВИЧА АНАТОЛІЯ ФЕДОРОВИЧА.** Він або хтось з його родини хай напише на адресу:
26494 Україна
Волинська обл.
м. Володимир-Волинський
вул. Ковельська 12, кв. 63
Костів Ангеліна Вол.